

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

SCORBUTO.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

GULIELMI ROBERTSON, S.S.T.P.

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAELECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICAE decreto;

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subijcit

JOANNES ANDERSON,

BRITANNUS.

multa Mari Nautae patiuntur in alto.

VIRG.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M, DCC, LXXII.

43.

10.

10.

309.

Viro Honorabili,

GULIELMO BATEMAN,
ARMIGERO,

Curatori ad res Navales Britannicas administrandas

Publice constituto ;

NEC NON,

GEORGIO MARSH,
ARMIGERO,

Curatori ad classem Britannicam

Re cibaria instruendam designato :

Utrisque non minus benevolentia et virtute summa,

Quam prudentia et fide incorrupta,

Quibus munera diversa sibi demandata obeunt,

Conspicuis ;

Hocce opusculum,

Parvulum animi non ingrati monumentum,

Ob beneficia plurima, quibus eum olim accumularunt,

Dicatum voluit

A U C T O R.

Vine Libraria

GUILIELMO BATMAN
ARMIGERO

Curator et Librarius

Publica Bibliotheca

1780

GEORGIO MARSH
ARMIGERO

Curator et Librarius

Publica Bibliotheca

Utriusque non minus benevolentia et studio

Optimè prodantis et fidei infusor

Quibus munera diversa non deservenda obveni

Consilium

Prodesse operantur

Partibus animi non immerito monumentum

Obstantibus etiam quibus non obliuiscendum

Discedit totum

AUCTOR

DISSERTATIO MEDICA

DE

SCORBUTO.

OMnium morborum, qui nautas, genus mortali-
um utilissimum, invadunt, scorbutus non so-
lum usitatissimus, sed longe perniciosissimus est, cum
eo solo, per belli decursum protractioris, multo plures,
quam hostico gladio, saepius absumpti sint. Quos ef-
fectus horrendos et miserabiles edit, quoniam nobis
curiosè notandi, quondam occasio subministrata est,
de eo potissimum quædam, sed quam brevissima, con-
scribere visum.

NOMEN ET ORIGO MORBI.

Quicquid de hocce morbo a Græcis, Latinis, Ara-
bicisve scriptoribus, ante seculum decimum sextum in-
itum, quo doctrina et industria reviviscere, et sese lon-
gius latiusque diffundere, et studium medicinæ, præser-
tim in regionibus Europæ ad septentrionem vergenti-
bus, diligentius et accuratius excoli, coeperunt, posteris

A

transditum

transditum est, aut in fragmentis folis exstat, aut inter historias et characteres aliorum morborum proprios depingendos obiter notatum est. Ita Hippocrates * ille divinus quædam e symptomatis ejus pathognomonicis sub ileo, hæmatite, et magnis lienibus; Ægineta † et Avicenna ‡ sub schirro et aposthemate lienis; et Galenus § sub vitilagine nigra, enumerarunt. Alexander Trallianus ** autem morbum phlegmonem viscerum atra bile oriundum esse ducebat. Strabo †† et Plinius ‡ mentionem injiciunt, quod a medicis seculi sui stomacacia et sceletyrbe, priore vocabulo cruentiam gingivarum cum putredine, posteriore “immanem (uti a Vogelio †† definitur) continuamque crurum contractionem et obrigescentiam” significante, appellatus sit. Lepra aut elephantiasis Græcorum, quatenus ab Aretæo §§, Celso **, Cocchio ††, aliisque describitur, nihil aliud omnino quam summus et contumacissimus scabiei scorbuticæ gradus esse videtur. Unde, scorbutum verum, quanquam in monumentis medicinæ antiquioribus minus accurate depingatur, morbum minime novum esse, quam manifestissime patet. Causa verò,

cur

* Lib. 2. Præd. † Lib. 3. cap. 49. p. 164. ‡ lib. 3. f. 15. tract. 2. cap. v.
 § De symph. caus. cap. 2. ** Lib. 3. cap. 23. †† Lib. 16.
 geograph. ‡ Lib. 25. Histor. Natural. cap. 3. †† Genera mor-
 bor. No. 195. §§ Lib. 2. cap. 13. de Eleph. * Lib. 3. cap.
 25. de Eleph. †† De vict. Pythagor.

cur silentio ferè prætermiffus fit, haud e longinquo petenda est. Mortales in rebus maritimis, per fecula prifca, minus verfati funt; non in altum provecti, littora folum legerunt, terrâ noctem femper agentes; unde haud fieri potuit, quin morbus nautas rarius aut nunquam forfitan infeftaret. In quibus regionibus plurimum invalefcit, nomen pro fympptomate primario fibimet adeptus est. Hoc modo, apud Danos, *Scorbeck*, propter vacillantes dentes, affectasque gingivas, et *Scorbein*, a languidis cruribus; apud Saxones, *Scorbuß*, quia venter torqueretur; et apud Belgas, *Blaufcuit*, a punicis maculis, et *Scheurbet*, ob dolores osteocopos audit; unde nomen Latinum hodiernum *Scorbutus* (Anglice *Scurvy*) promanat, quod totum nunc morbum complectitur.

INDOLES MORBI.

In quibus morbis primum et præcipue humores afficiuntur, iis jure scorbutus annumerandus. E genere longorum est, ad putredinem vergens, epidemicus et fporadicus, absque vero contagione, idem effe terra marique compertus, gradu violentiae fuae tantummodo varians. Omnium regionum, quibusdam rebus fubstantibus, plus minusve progenies est. Si morbum attentus rite perpendas, tam univerfa et tam complicata natura est, ut omnium fere morborum, qui genus humanum tentant, confociatio colluviesve quaedam mirabilis

bilis esse videatur. ' Nullus, inquit Sennertus, fere mor-
' bus est, sub quo latere, aut cui non afficiari scorbutus
' possit.' Hinc plane suboritur, quod auctores, ante
celeberrimum Lindi tractatum in lucem editum, prope-
modum universi, historias morbi longiores, nimiumque
obscuritati involutas, tradiderint.

HISTORIA MORBI.

Morbus plerumque corpori, donec eo usque, ut stadi-
um secundum attigisse dicatur, pervenerit, tardus, vix-
que notandus, obrepit; deinde vero raptim quidem
progreditur. Quae symptomata primum apparent, sunt
corporis totius inusitata pigritia, et lassitudo spontanea,
praesertim vero membrorum gravitas et torpedo, articu-
lorumque debilitas. Elanguent morbo correpti, et in
loca remotiora secedunt, nec sanos, nec aegros, semet-
ipsos esse censentes. Ad segnitiam admodum procli-
ves, omne laboris et exercitii ex industria genus defu-
giunt; exercitati vero statim anhelant, nec sine difficul-
tate respirant, et, corde palpitante, brevi defatigantur.
Caeterum, illis dyspnoea remittit, et, exercitatione vel
omissa vel culta, redit. Facilius semper spiritum tra-
hunt cubantes. Labore defuncti, sensum doloris uni-
versum, quasi bacillo contusi forent, querantur. Som-
nus, quamvis satis longus, fatisque continuus, minime
reficit; contra, semet ex eo magis fessos, et magis defa-
tigatos, fieri sentiunt; et inviti cubile relinquunt. Ple-
risque

DE SCORBUTO.

risque appetentia cibi ad morbum extremum usque immutata viget; quibusdam tamen interdum, accedentibus nausea, vomitu, cardialgia, ructu frequenti, foetido, acri, vel spiritu ad inferiores partes sese devolvente, languescit. Post cibum sere perpetuo torpent; modo frigescent, modo calescunt. Sitis modica et naturalis est, nisi cibus falsus proxime sumptus aliquantum adaugeat. Egrotos exercet alvus vel nimis compressa vel nimis fusa, saepius vero compressa. Quod excernitur, tam colore quam spissitudine variat. Quod alvus fusior reddit, aquosum, aliquando sanguineum est, absque vero torminibus aut exulceratione, nisi morbus in dysenteriam putridam defierit. Dolores colici nonnullos invadunt. Urina colore et spissitudine mutabilis admodum variat; inter initium morbi tenuis, et citrini coloris; postea vero crassa, turbida, exalbida. In colorem modo purpureum, modo fuscum obscurumve, magis inclinat; modo lateritium, modo furfuraceum sedimentum deponit. Superficie ei ejusdem, aliquamdiu servatae, pellicula oleosa innatat, quae coloribus variis et diversis Irida refert; nec non chrystalli fixi, splendentes, salini, lateribus et fundo matulae adhaerescences, saepissime conspiciendi sunt.

Pulsus plerumque parvus, debilis, et inaequalis est, nisi febris adsit; pro cuius natura variat. Scorbutus autem, ea sua, uti videtur, indoles est, omnes morbos inflammatorios propulsat fugatque; veluti, contra, febres, ex debilitate systemati illata, semina scorbuti adhuc latentia refocillant et excitant.

Gingivae,

Gingivae, vix alio symptomate adhuc sese monstrante, maturius semper afficiuntur: Speciem vivido-rubram induunt; tumidae, molles, flaccidae fiunt; calefcunt, pruriunt; post cibum praesertim dolent; et brevi tam tenerae evadunt, ut sanguinem ex frictione vel pressura levissima profundant. Dentes vacillant, et subito rursus in alveolis suis immobiles haerent.

Scorbutici nonnunquam odontalgia, fugace tamen, tentantur; et, praeterquam eo tempore, raro aut nunquam capitis dolores queruntur. Quidam sapor ori ingratus, quasi muriaticus, est. Nonnullis sputum copiosius movetur.

Tali pedesque, morbo nondum longe profecto, sub noctem tumescunt; ob situm tamen in lecto horizontalem, luce proxima appetente, tumores subsidunt. Hi generis oedematosi sunt, pressurae cedunt, et vestigium ejus ad tempus retinent. Cutis, inter initium, pallidula est; deinde, colore obscuro fuliginosove tincta, admodum arida, et asperinae aspredine similis. Citius aut serius pustulae maculaeque genuinae scorbuticae in conspectum veniunt. Pustulae coloribus variae sunt; saepius vero purpureae, aridae, magnitudinem seminis milii ambitu suo adaequantes; et cutem, partium praesertim inferiorum, confertissimae obsident. Hae tuberculis parvulis crebro stipantur; quorum alia granum hordei magnitudine explent, alia majora inter pustulas sparsim suboriuntur. Faciem praecipue, pectus, scapulas, nucham, pauca aut nulla abdomen, occupant. Non, nisi tacta, dolent; ex apice summo exulcerata, copiam puris parvulam,

vulam, basi plena et indurata hucusque remanente, fundunt; sensim denuo subsidunt, et, vix vestigio aut labe post sese relictis, abeunt. Haud ita multo postea, forsitan intra spatium unius duorumve mensium, similia, et in iisdem partibus, rursus erumpunt, et idem stadium decurrunt. Maculae aut effusiones sanguineae et putridae in tela cellulosa subcutanea subito conspiciuntur, coloribus variae, primum purpureae, dein flavae, lividae, postremo pernigrae, a magnitudine solidi ad spatium palmarium latiusve diffusae. Crura partesque femorum interiores, in exemplis, e centum, nonaginta novem, primum corripunt; hinc morbo nomen (*Blackleg*) apud Scotos vetustiores inditum est. Maculae et vibices nunc apparent, nunc evanescunt. Partes, ubi cicatrices aut veterum ulcerum vestigia restant, colorem lividum, fuscum, plumbinumve, semper sibi maturius, quam quaelibet aliae, induunt.

Quidam ad aridam porriginem lepramve leviusculam propendent, quae pruritum molestissimum excitat, et singulis annis, cum tempore autumnali tum verno, repetit. Aegrorum aliis miliares, aliis erysipelatosae, aliis impetiginosae, aliis denique herpeticæ eruptiones sunt, quas auctores Purpuram Scorbuticam nominarunt, quaeque molestissimae sunt: Has tamen omnes, haudquaquam comites morbi perpetuos, inter et scorbutum verum plurimum interest.

Aliis tumores ampli, varicesque referentes, in brachiis aliisque locis, colore cutis immutato, suboriuntur. Aliis vesiculae liventes crura vexant, e quibus ruptis fertur

fertur humor tenuis et serosus, qui semper ulcera livida, faniosa, sanguinea, praecedit. Haec autem, inter initium (quantum videtur) leviuscula, tam rapide serpunt, ut ambitu suo digitos aliquot, spatio brevissimo, pateant; et tanta fungi nigri vel hepar colore reddentis luxuries, ad singulas curationes refecanda, succrescit, ut cuti aequalem retinere nec scalpellus nec escharotica valeant. Crura vero plerumque multum prius induruerunt et tumefacta sunt, quam haecce symptomata sese commonstrent. Cutis omnium profecto scorbuticorum tam mire tenella fit, ut ulcus frictionem aut rasuram levissimam, e. g. partis tibiae anterioris, protinus subsequatur. Ex huiusmodi fonte ulcera saepissime profluunt.

Sub hoc tempus, de doloribus in varias corporis partes saevientibus questus edunt. Hi modo acuti et lancinantes, modo hebetes et obtusi sunt, et in tempus nonnunquam ex toto remittunt; adeo ut huc illuc magis errent, quam in ullo certo loco consistent. Qui membra, scapulas, &c. incessunt, rheumatismum chronicum referunt; qui lumbos transversos et os sacrum, lumbaginem aliquando violentia summa et sede certa. Dolores autem circa pectus et praecordia ad pluritudinem, interdum ad peripneumoniam, similitudine propius accedunt, utpote quae dyspnoea et pulmonum oppressione stipentur: Ab hisce morbis tamen satis certo dignosci queunt, quod ex alio in alium locum demigrant, ab uno ad alterum thoracis latus saepe traducti,

ducti. Interdium subinde remittunt, et recurrunt; noctu vero constantiores augescunt; nec prius levantur, quam sudor, modo lenis et topicus, modo profusus et universus, glutinosus quidem, sed non ita foetidus ac in putridis febribus, prorumpat.

Quibusdam frigoris per totam spinae longitudinem sensus est, velut aqua frigida illi affunderetur. Aliis rursus ossa crurum, inter motum praesertim peragendum, crepitum vere mirandum, circa juncturas, edunt, quasi a se invicem disjuncta forent, aut in pixide inclusa inter sese solutè concuterentur.

Facies tandem, morbo provectiore, speciem naturalem et sanam sensim amittit, et multo magis flaccescit et inflatur: Nonnullis, e contrario, prorsus marcescit. Perit quoque rubedo labiis propria, in cuius locum caeruleus color succedit; oculorum carunculae mutationem eandem subeunt; et tunica albuginea sanguine nonnunquam rubescit. Lingua et palati membranae fordescunt, et pustulis obducuntur. Venae sublinguales nodosae fiunt, et varicibus tument. Quibusdam tonsillae, sed rarius, afficiuntur. Gingivae, cum internaetum externae, speciem vitiosiore et magis putridam induunt, i. e. magis laceratae et inaequales redduntur; hic dentium intervalla replent, illic fissae recedunt, et bases eorum nudatas, sanguine et sanie sponte profluente, relinquunt. Dentes ipsi nativam albedinem et splendorem amittunt, primum fusci, postea vero nigri et cariosi; et, gingivis tantopere consumptis et erosis, stabilitate sua prorsus orbantur, et alii post alios ex al-

veolis suis, donec ne unus quidem (id quod aliquando vidi) superfit, effluunt; damnum juveni, nec arte nec natura pensandum!

Ossa maxillaria vix unquam carie tentantur, nisi ulcus in antro sit, quod nonnunquam, quamquam rarius, accidere consuevit.

Artuum inferiorum, morbo procedente, tumores augescunt, et ad partes femorum superiores sensim ascendunt. Musculi magis magisque durescunt. Tendines flexorum tibiae sese contrahunt, calcem poplitem versus retrahentes; totum denique membrum, speciem quidem admodum horrendam prae sese ferens, tam immodice tumefactum, induratum, contractum evadit, ut juncturae prorsus rigidae et immotae reddantur. Artus, rebus ita sese habentibus, torpent, frigescent, gravescent. Genua talique quorundam, partibus intermediis non parum emaciatis, in immensum tumescunt et dolent. Utraque crura modo simili raro aut nunquam afficiuntur. Nec brachia nec manus violentiae morbi aequae ac crura pedesque patent; musculi tamen digitorum flexores nonnullis tam rigide contrahuntur, ut haudquaquam extendere possis. Ex digitis minimus et annularis, plerumque primi, saepe soli, tentantur.

Quorundam corpora plane replentur; dum aliorum adeo extenuantur, ut ossa ipsa per cutem jamjam eruptura videantur. Emaciatis scabra et arida cutis est, musculique flaccescunt.

Nihil

Nihil morbo ad acmen seu stadium ultimum evecto foedius aut miserabilius oculis mortalium objici potest. Vulnere vetera, olim cicatrice obducta, vi recrudescunt. Callus ossium fractorum, quae jamdiu conferbuerant, quasi liquefcit et dissociatur. Epiphyfes ab extremis ossibus fuis sponte recedunt. Haud igitur mirandum est, si vulnera recens, praefertim bombardis, inflicta, ad fanitatem aegrius perducantur, aut fanata mox violentia magna rursus aperiantur, et ultra priorem ambitum longe proferpant.

Sanguis ex variis partibus, ex. gr. ore, naribus, pulmonibus, oculis, labiis, urethra, ano, et quibusdam, id quod vidimus, ex digitis extremis fufius erumpit. Raro tamen e pluribus locis simul profunditur. Nunc languor extremus et deliquium frequens accedunt; nec raro quidem aegrotos, etiam leviufcule dimotos, aut inter furgendum erectos, subito concidere, et fato fungi, videbis. Diutius in lectulis detenti, tandem in diu prolati, statim animo linquuntur, aut vita prorsus excedunt. Anxietate, terrore, desperatione, absque causa quidem inquietati, mire torquentur. Nuncius laetus aut triftis animos admodum erigit frangitve; acumen aliter menti fatis constat, et nihil alienum, quodve delirium fapit, memoria parum imminuta, ad extremum ufque loquuntur.

QUAE MORBUM CONCOMITANTUR. Scorbutum epilepfia, apoplexia, caro, aut fopore profundo, convulfionibus, paralyfi, arthritide ftipari, auctores affirmant; nullum tamen ex hisce morbis, in multis exemplorum
centuriis,

centuriis, unquam offendi, quem ad diathesin scorbuticam ex toto referre potuerim. Caëteris morbis scorbutum concomitantibus nyctolopiam aut coecitatem nocturnam Hulmius adjecit, quae semel apud classem Britannicam Gibraltariae quidem occucurrit; cum vero morbus regionibus calidioribus solis proprius ac peculiaris sit, et forsitan scorbutum, citra gradum latitudinis septentrionalis trigesimum sextum, stipare nunquam notatus sit, pro comite fortuito tantum habendus. Scorbutus frequentius ictero, dysenteria, hienteria, diarrhoea, hydrope, phthisi pulmonali, atrophia, doloribus colicis, hypochondriasi, &c. &c. stipatur, et demum in aliquem ex hisce morbis saepissime definit. Si febres adsint, ad genus fere erraticarum aut remittentium spectant.

Sanguis scorbuto laborantibus emissus, quantum observavimus, fusci, lividi, aut mixti foedi coloris fuit; cruor mollis, tener, et divisu quam in statu sano faciliior; serum colore subviride, pallidum, spissitudine lentum, et sapore (uti quibusdam placuit) acre. Huic autem opinioni a Lindo nunc obviam itur, qui ex quibusdam observationibus recentibus sanguinem scorbuticis, variis morbitemporibus, detractum, odoris expertem esse; serum insipidum; crassamentum, vel in ultimo morbi stadio, densum et firmum, et varias denique partes, post aliquod tempus, rite secedere comperit.

Quandocunque vero scorbutus quemlibet alium morbum exceperat, sanguis e contrario tenuis et dissolutus fuit.

fuit. Si haec inter et observationes futuras conveniet, necesse est theoria morbi nova quaeratur.

In cadaveribus horum, quos diuturnius saeviusque morbus vexarat, anatomice rimandis haec fere comperita sunt: Cor, pulmones, lien, pancreas, mesenterium, etc. admodum aucta, et adeo putrida, uti vix contrectationem ferre valuerint; muscoli, interstitiis sibi sanguine nigro et inspissato repletis, gangraena corrupti; nervi denique, tendines, ligamenta, cartilagineae, membranae, ossaque ipsa, sicubi laesa et nudata fuerant, erosa et vitiata. Aqua et serum, indolis admodum corrosivae, in cavis thoracis et reliquarum partium collecta, in conspectum incidentis nonnunquam data fuerunt; et alia insuper phaenomena morbosa, quae omnia hic loci recensere longius esset. Ex incisionibus autem nihil praeter naturam in cerebro unquam repertum.

DIAGNOSIS.

Ab historia jam tradita, signa pathognomonica deducamus; quae sunt: 1. Facies lurida et livida, indicium praesentis morbi certum et maturum, cum cute aspera et anserinam reddente: 2. Horis matutinis post somnum lassitudo magna, absque tamen aegritudine: 3. Dyspnoea et palpitatio cordis, exercitatione culta vel omissa: 4. Sanguineae, putridae, spongiosae gingivae, et dentes in alveolis suis vacillantes: 5. Papulae parvulae

lae aridaeque, praecipue purpureis apicibus : 6. Flavae, nigrae, lividaeque maculae : 7. Tumefacta, indurata, contractaque membra : 8. Ulcera luxuriantia, heparve colore referentia, nigra : 9. Ossium olim fractorum disjunctio spontanea : 10. Crepitus articulorum inusitatus. Haecce symptomata scorbuti genuini propria sunt, et sub stadiis morbi diversis apparent. Qui morbi insequuntur, scorbutum plurimum referunt : 1. Elephantiasis, tumoribus et ulceribus crurum horrendis : 2. Lues venerea, ulceribus ac doloribus corpus totum afficientibus : 3. Icterus, cutis colore : 4. Cachexia, denique, eo quod omnium fere morborum, ut Aretaeo placet, confociatio quaedam esse videatur. Scorbutus tamen ab hisce omnibus satis certo dignosci potest.

In elephantiasi quidem exostoses amplissimae plerumque conspiciuntur ; et ulcera corrosivae et cancrofae indolis esse videntur, quae nunquam forsitan curationem recipiunt : Caeterum in scorbuto, ossa nunquam tantopere afficiuntur ; et ulcera, curatione admota, cito sanescunt. Lues venerea membranam adiposam, glandulas lymphaticas, et texturam ossium, quae foeda et cariösa reddit, invadit : Scorbutus vero, praesertim in musculos, membranas, ligamenta, tendines, nervos, et viscera, in glandulas lymphaticas aut ossa rarius, nisi aliquid iis injuriae illatum fuerit, saevitiam suam exercet. Ulcera venerea quoque coloris flavo-subviridis, et scabiosa sunt : Scorbutica, contra, nigra, fungosa, sanguinea, et ichorosa. Illa fauces et extrema palati occupant,

et

et ossa nasi prosternunt : Haec ultra gingivas rarius, forsitan nunquam praeterquam in ultimo stadio, nec tum perpetuò, procedunt.

In ictero, hepar praecipua morbi sedes est ; sed non multo dolore vexatur : In scorbuto, dolores insoliti et vagantes accedunt, et universa viscera magis aut minus afficiuntur.

In cachexia, quamvis dyscrasia humorum aegrius reparanda subfit ; desunt tamen ea mala cutanea, quae in scorbuto molestiae tantum faceffunt.

PROGNOSIS.

Prius curiose considerandum est, quamdiu morbus duraverit, quamque alte radices egerit, quam aliquid de eventu illius praefagiamus. Si stadium primum nondum excefferit, vel ultra initium secundi non longe provectus sit, nec viscera magnopere laesa fuerint, loci mutatio et ratio victus idonea, absque aliorum auxilio, curationem absolvent. Caeterum, si morbus ad stadium ultimum pervenerit, haud parum periculum est, ne aegrotus dyfenteriae, hydropi, tabi, aut atrophiae, quibus medicina frustra occurret, implicetur. Si haec vero mala aberunt, quantumcunque processerit morbus, medelae suae facillime cedit. Hi denique, quibus mens hilarior et erectior est, ultimi corripuntur, et ad valetudinem secundam correpti citissime reducuntur.

CAU.

CAUSÆ MORBI.

Quod Celsus affirmat, "Nihil omnino ob unam causam fieri," quantum scorbutum spectat, exploratissimum quidem habetur, qui nunquam, nisi variis causis ad eum excitandum una conspirantibus, oritur. Has igitur investigemus.

I. CAUSÆ PRÆDISPONENTES.

Omnes morbi, seu acuti seu longi, qui corpori laxitatem et debilitatem, aut dyscrasin intemperiemve humoribus peculiarem, vi concoctrice minuta, et secretionibus et excretionibus salutis systematis necessariis impeditis ac conturbatis, intulerunt, causae scorbuti prae-disponentes statim evadunt. Qui mercurium largius et diuturnius ingurgitavit, quive sponte sua desidiosus aut a munditie nimis alienus, magis, quam quilibet alius, morbo patet.

II. CAUSÆ REMOTÆ.

In primis aërem consideremus oportet, utpote qui vehiculum contagionis commune sit. Aër autem, pro impregnatione sua, salutaris aut perniciosus est. Qui purus, lenis, et serenus, nec nimio calore, nec nimio frigore praeditus est, omnibus corporibus et temperamentis conveniet; et idcirco morbum nullum pro-gignet.

gignet. Repletus vero putridis aut septicis inquinamentis, morbos putridos ac malignos concitet necesse est. Haec autem miasmata a fontibus variis, velut paludibus, mari, cadaveribus, caeterisque profluunt, et cum aere commista, pro naturis diversis, effectus in oeconomiam animalem diversos et saepe lethiferos edunt; cum vero scorbutus omnibus aliis morbis generis putridi aut pestilentis ex toto dissimilis sit, i. e. cum nec febrilis nec contagiosus sit, nec unquam, nisi ratio victus aeque ac aer in culpa sit, exoriatur; aeris vitiiati potentiam partes in eo conciendo secundarias non primarias agere, non sine causa concludere licet.

Videamus autem qui qualesque systematis affectus ex calore, frigore, humore, quatenus sub sensus humanos cadunt, aut ex gradu eorundem nimio, nascantur; quo tandem, quantum singula, quantum inter sese conjuncta, ad cacochymiam scorbuticam prognerandam contribuant, aperte patefcant: In sententias enim haece de re contrarias iverunt auctores.

Ab aere igitur humido et denso exordium capiamus, ex quo praecipue, calore seu frigore, praesertim vero calore, adjuncto, pendere morbus videtur. Humor autem, nisi ad gradum frigoris majorem conjunctus et consociatus, aeream elasticitatem imminuit. Pulmones cum aere simul ingreditur, semetipsum per spiracula cutis insinuat, in corpus absorbetur, et fluidis nostris sese commiscet. Exinde fibrae relaxantur, et vim et elasticitatem illam, qua sanguinem caeterosque succos prius propellere solitae, perdunt, perspiratio oppi-

C

latur,

latur, multum humoris crudi intus retinetur, qui foras expelli debuerat, ventriculus et intestina debilitantur, nutritio depravatur, viscerum obstrukciones et infarctus accedunt, animi franguntur, corpus torpescit, et processus denique septicus eo usque progreditur, ut humores acres intra vasa sua diutius contineri nequeant.

Calor, humori praesertim adjunctus, ad debilitatem etiam magis augendam facit, et putredini admodum favet; unde scorbutum, coelo fervidiore, stagnorum accolas, aut in calidis et frequentia lociorum navalium majore stipatis navibus agentes, vel partem aedificiorum urbium depressam humidamque tenentes, ubi nullus aeris perflatus salubrior est, qui corruptos vapores corrigit, plurimum invadere videas.

Frigus, e contrario, purum et simplex, putredini obstat, nisi nimium intenditur, et gangraenam, quod fieri potest, exsuscitat. Fibris animalibus universis vigorem roburque conciliat, et fluida quanquam, ut aliquantulum condenset, ita nobis afficiat, suam tamen potentiam in fibras motrices magis exserere videtur. Quacunque vero ratione agit, haud dubie animos erigit, appetitum excitat, concoctionem promovet, et vires corpori sufficit, quibus officio suo fungi, et molem humorum superfluum, si qua obruitur, per exitus diversos foras expellere, queat. Hic, frigus poros constringere, et materiam perspirabilem intus coercere, nobis objici potest; hoc vero multo magis ad diathesin inflammatoriam, quam putridam, quod experientia quotidi-

ana

ana confirmat, progignendam conferret. Nec ullum quidem argumentum est, quod frigus solum scorbutum excitasse clarius evincit. Unicum enim illud exemplum viri, qui in Greenlandia, fociis abeuntibus, ad vim hyemalem, prohi dolor! objectus, casu relictus est; quique scorbutocorrectus, cochlearia in auxilium vocata, (quanquam salus illius, ut Backstromius * refert, in perditis et desperatis habita fuerat), tam cito convalluit; morbum magis a defectu diaetae vegetabilis, quam a frigore regionis, profluxisse demonstrat.

Quod vero super hoc argumento in medium protulerunt auctores recentiores et optimi, id sedulo perpendamus.

Lindus † “causam morbi principem et praecipuam praedisponentem esse humorem, et frigus praeterea malum admodum intendere et augere,” contendit. Rouppe ‡, quamvis humorem ad scorbutum excitandum aliquantum valere fatetur, illorum tamen magis sententiae est, qui morbum frigore solo deducunt. Hulmius § autem inquit, “Plane patet, frigus in aere, et non aquam, esse principem causam praedisponentem scorbuti, atque hanc aquam tanto laedere in scorbuto, quanto vel plus vel minus frigore miscetur.” Et, quo suam opinionem melius suffulciat, morbum intra Zonam Torridam, ubi mercurius thermometri ad gradum septuagesimum et supra ascendit, nunquam grassatum fuisse, audacter affirmat. In hoc tamen erravit, et theoriae propriae defendendae studio longius abreptus est;

cum

* Observ. de Scorbut. 1734. † Treatise on the scurvy, p. 64. and 68. edit. 3. ‡ De Morb. Navig. p. 120. § Dissertatio inauguralis de Scorbuto, Edinb 1764.

cum morbus in omnibus regionibus, etiam intra Zonam Indiarum Orientalis-Torridam, perinde ac in regionibus Europae ad septentrionem magis spectantibus, et, aliis causis concurrentibus, forsitan saepius ac saevius, invalescat; ut omnes, qui hasce partes invifunt, testantur.

Documenta vero, quibus innititur sententia nostra, singula et paulo accuratius persequamur.

Imprimis igitur scorbutus Parisiis *, aestate anni 1699, tempestate fervidissima, magnopere saeviit. Rursus in Ansonii cursu† celeberrimo morbus, ad sex septemve graduum a linea Aequinoctiali distantiam, aequae ac in latitudine Promontorii vulgo vocati (Cape Horn), apparuit et grassatus est. Quinetiam stragem apud naves Britanniae bellicas Gibraltariae, aestate anni 1762, mercurio thermometri ad gradum nonagesimum et supra levato, terribilem et luctuosam edidit. Item exempla duo nobis nuper innotuerunt, quae opinioni nostrae stabiliendae prorsus inserviunt. Dominus Gardiner, qui nunc Londini degit, cuique fides jure habenda, Guineam quondam chirurgus navi onerariae appositus adiit. A Gambia, mense Julio anni 1763, servis quadringentis in navim impositis, discessum est, ut ad Indos Occidentales ire pergerent. Cum dies solummodo paucos navigassent, scorbutus summa cum saevitia in servos invasit, et illorum complures, binis, singulis fere diebus, in mare praecepitatis, prius absumpsit, quam unam ex insulis ab Cape de Verd nomen sibi ducentibus

* Panpart's paper in *Memoir. de l'Academ. des scienc.* 1699.

† Anson's voyage round the world.

ducentibus attingere potuerint; quod spatio trium hebdomadarum brevi fecerunt. Hic cibi recentis et vegetabilium supplementum sibi pararunt; quique servorum, superstites erant statim convaluerunt. Color cutis Æthiopum e nigro in fuscum mutatus est; nec non illos gingivae putridae, tumoresque crurum usitati, &c. vexarunt; nemine nautarum, interea temporis, morbo correpto. Num quid, quaesumus, ad morbum excitandum, in hocce exemplo, frigus conferre valebat? Dominus item Cobhamius, qui apud incolas Carolinae Septentrionalis, summa cum laude sua, et salute aliorum, medicinam exercet, quemque in hacce regione nuperime vidimus, mercurium thermometri, quibusdam anni tempestatibus, ad gradum nonagesimum quintum sextumve ibi attolli, et scorbutum nihilominus incolas pauperiores, quibus gingivae putridae, et alia putredinis signa sunt, saepius invadere, nobis narravit. Hunc quoque Pouppe Desportes *, in historia sua morborum insulae Sancti Dominici, commemoravit, et factis accurate depinxit.

Qui scorbutum in regionibus frigidis, inquit Joannes A Bona †, solummodo grassari contendunt, admodum errant; in Italia enim, ubi coelum satis lene et temperatum est, non raro reperiundus." In Italia tamen, partibus Galliae ad Austrum vergentibus, Hispania, Lusitania, vel ora Africae, quae mari Mediterraneo alluitur, cum ex aere puro et sicco, quo illae regiones assidue

* Tom. ii. cap. de scorbut. p. 12. 1770.

† Tract. de scor-

due fere perflantur, tum ex eo, quod olera, fructus acidi, potus subacidus et vinofus, totum per annum, incolis copiosissime suppetant, morbum huncce exitialem rarius quam alibi exoriturum esse conjicio.

Si frigus hujusce morbi causa praedisponens praecipua foret, nonne e regione frigidiore in calidiorem demigratio venienti occurreret morbo; quod, cheu! experientia magistra, tantum abest ut levet, ut etiam violentiam illius magis intendat? Arbuthnotius * ille doctissimus, tempestatem calidiorem, frigore praecedente, scorbutorum, et aliarum cutis eruptionum, saepius genetricem esse fatetur.

Ex omnibus igitur supra propositis hocce corollarium sponte promanat.

Si scorbutus saepius apud regiones Septentrionales quam Australes epidemicus sit, violentiae longissimae hyemis intensiori debetur, quae terram, partem anni majorem, nive obruit, geluque constringit, et ita frugibus novis ac oleribus, antidoto huic morbo prorsus accommodata, ex toto incolas orbat.

Hic fieri non potest quin nobis gratissimum sit, quod in eandem prorsus sententiam vir illustrissimus Gerardus Van Swieten † pedibus iverit. Hoc modo loquitur: 'Scorbutus haudquaquam frigoris regionis, sed aliarum rerum ad rationem victus spectantium consequentia aut effectus esse videtur.' Quantumcunque

vero

* On air.

† Comment. Boerh. aph. § 1150.

vero ad morbum excitandum aer humidus et insalubris conferat, aut conferre possit; princeps tamen et primaria causa non aliunde, me iudice, quam de vitio alimenterum et defectu recentis animalis et vegetabilis cibi deducenda est: Ex quibus solis Backstromio*, auctori satis ingenioso, causam totam pendere placebat. Sin inopiam olerum pro sola atque unica causa, recipere nolis, vim tamen suam, eamque magnam, habere fatuaris necesse est, cum absque olerum usu rarius aut nunquam ex toto morbus tollatur.

CIBUS ET POTUS. Genera autem cibi diversa, quae huic morbo viam haud dubie sternunt, ut hic loci recenseantur vix opus est, cum ex omnibus duris, pinguibus, et ad putredinem vergentibus, planissime constent; qualia sunt caro, pisces, panis aut frumentum corruptum, caseus acris, butyrum mucescens; farina sine fermento subacta et confecta, eruda, inflans, glutinosa; potus insalubris, velut cerevisia spurca, foeculenta; aqua salior, animalculis scatens, impura; usus liquorum spirituosorum liberalior, aliaque hoc genus, quae sponte sua texturam solidorum corrumpunt, et alcalescentiam aut acrimoniam rancidam humoribus inducunt. Cibum animale putredinem vehementius, quam vegetabilia, accelerare hinc evidenter elucet, quod propius ad putredinem jam accessit, et aeris minus, quam olera, quae processui septico velut antidotum obviam eunt, manifestissime continet. Diurni-

us

* Ut supra.

us autem ex sale servatus durus et concoctu difficilis, succis illius indolem sibi rancidam potius quam putridam nactis, evadit. Item nicotiana, prout quidam opinantur, morbum fovet et alit.

EXERCITIUM ET QUIES. Nihil magis acrimoni-
am sanguinis, inquit Cheynaecus*, quam motus illius
aequabilis, nec nimis celer nec nimis tardus, imminu-
it. A nimio corporis motu, aeris calore et morbis
malignis, ait Hallerus †, sanguinis cohaesio perinde
solvitur, fere ut a putredine. Item G. Van Swieten, ‡
Ex neglectu motus musculorum voluntarios exercendi
tenacitatem humoribus nostris glutinosam exoriri,
contendit. Modus igitur exercitii aut quietis nimius,
hisce auctoribus, summa cum cautela defugiendus
est.

Quid quantumque vero exercitium immodicum et
quies diuturnior, in hoc morbo, noceant, ipsa nautarum
exempla quotidiana satis luculenter demonstrant. Nautae
labores, quantos maximos corpus humanum ferre po-
test, inter strepitum et horridos belli tumultus, tempo-
ribus anni variis et procellosis, et apud regiones inter
sefe longe diversas, mari saepius experiuntur; hisce ta-
men occupationibus violentis districti, non tantum in-
commotis defatigationis nimiae, quantum postea la-
boribus vacui et liberati, premuntur. Momento enim
sanguinis et humorum jam tandem minuto, excretionibus

* On health.

† Prim. Lineae, cap. 5. 139. p. 67.

‡ Comment. Boerh. aph.

bus retardatis, actione musculari minus exercita, et spiritibus animalibus minus exhaustis et dissipatis, corpus, hucusque propemodum sanum et integrum, uti videtur, subito torpescit, et sanguis, more paludis stagnantis, si ita loqui liceat, ad putredinem tendit.

ANIMI PATHEMATA. Timor, moestitia, anxietas, caeterique hoc genus affectus, seu vicem effectus causaeve praestant, animos scorbuto laborantium mire sollicitant excruciantque. ‘Magis nocet, inquit Sanctorius*, nimius animi affectus, quam nimius corporis motus.’ Hosce inordinatos turbatioresque spirituum animalium motus vigorem totius systematis, praesertim vero cordis arteriarumque, debilitare, ex phaenomenis quae post sese trahunt, nempe ex statu pulsus, ex frigore et tremore corporis extremorum, ex palpitatione cordis, ex criticis excretionibus suppressis, et ex concoctione laesa, unde profluit intemperies et quicquid morbo favet, satis superque patescit. Aliae quoque praeterea causae occasionales addi possunt, quales sunt coitus immodicus, vigiliae praeter consuetudinem protractae, studium literarum intensius, &c. quae, fibras relaxando, et vigorem mentis exhauriendo, vires systemati multum imminuunt.

D

CAU.

* De anim. affect. aph. 39.

CAUSA PROXIMA.

Causis remotis scorbuti jam provisus, nunc proximam considerari oportet, quae, ut opusculi nostri non pars facillima est, sic forsitan non clarissima erit; quod enim in intimo corporis recessu sublatet, aciem fere sensuum nostrorum fugit, et haud aliter quam conjectura sola, quae saepius fallax, illustratur. Dubitantes igitur progredimur; sed, quod maxime probabile videtur, id in medium proferemus.

Humores animalium etiam vivorum, quanquam aliquando ex toto, et plerumque ex parte majore, e rebus acefcentibus confectos, ad putredinem nihilominus assidue tendere satis patescit. Haec autem ad putredinem proclivitas animantium quibusdam oeconomiae potestatibus, quo minus absoluta fiat, praevenitur, et, ut intra certos limites coerceatur, sanitas ipsa requirit; sed in casibus nonnullis extra hosce fines evagari, et morbum efficere posse, jure concedas. Scorbutus forsitan hujuscemodi casus est; quippe in hoc morbo humores ad putredinem magis proclives esse, quam in statu sano, compertum habetur. Hoc plerumque inter medicos convenit; qua vero re fluida scorbuticorum, hinc ab iisdem sanis et integris, inde a putredine absoluta, differant, explicatu quidem difficile.

Ratiocinium autem subsequens de hoc instituere visum est. Inter materiae ad putredinem animalis progressum

gressum evolvitur aliquid salinum, praesertim sal ammoniacum, quod non antea apparebat. Hoc vero praecipue in humoribus animalium evenit, ubi sal ammoniacus ex acido phosphori constans, et volatile alkali commune, semper reperiunda. Haec materia salina, in humoribus ultra certum gradum invalescens, hinc noxia esse videtur, quod Natura provida secretiones et excretiones, quibus copia hujusce superflua e corpore foras constanter expellatur, sedulo comparavit.

Quo igitur in consilium nostrum hancce theoriam accommodemus, fluida animalia ex natura alimenti, unde parata sunt, pendere oportere notamus; quamvis enim oeconomia animantium res admodum varias et inter sese longe diversas assimilandi, et quorundam ingestorum copia nimia semetipsam liberandi, facultate mirabili praedita sit; haec tamen facultas limites suos habet. Igitur, si copia quorundam major ingeratur, quam quae probe concoqui queat, vel si major ab hacce causa materiae crudae quantitas adsit, quam excretiones ordinariae foras eliminare possint; necesse est hoc statum humorum peculiarem, et forsan morbosum, inducat. Humores autem corporis humani e copia majore vegetabilis alimenti, quam animalis, rite formantur; si vero, e contrario, copia cibi animalis praeter consuetudinem larga sumatur, exinde proclivitas ad putredinem augetur, et eo magis, si cibus animalis ad putredinem jam aliquantulum processerit. Ex causis utrisque copia materiae salinae major edetur; et haec etiam augebitur, si simul cum cibo animali putrescente

trescente quantitas salis inusitata consocietur. Dum hae causae hoc modo copiam materiae salinae in humoribus augent, si simul excretiones, quae quantitati illius materiae superfluae ejiciendae destinantur, oppilentur; necesse est hoc ansam accumulationi etiam majori praebeat, et denique materiam salinam usque ad gradum morbosum adaugeat. Rem ita sese in scorbuto habere, ex causis illius remotis, quas modo enumeravimus, et ex symptomatis fere universis, quae statum sanguinis acrem et dissolutum esse demonstrant, colligere licet. Vix necessarium ducimus hic loci probare, fluiditatem sanguinis humani adauctam ab incremento materiae salinae oriri. Experimenta quaedam, ab illusterrimo Professore nostro Culleno instituta, in quibus sales medii, imprimis ammoniaci, fluiditatem sanguinis extra vasa effusi conservarunt, hancce doctrinam maxime probabilem reddunt. In summa, copiam materiae salinae in massa sanguinea nimiam causam scorbuti proximam esse, concludo.

RATIO SYMPTOMATUM.

Cum systema arteriosum, in hoc morbo, vim et contractilitatem sibi propriam, magna ex parte, amiserit, circuitus sanguineus languescit, et inordinatus, praefertim in vasculis extremis, evadit. Caeterum, exercitio quolibet corporis violentiore adhibito, mente pathematis

thematis subitis conturbata, vel aegroto jam in lecto diutius detento in diu repente prolato, sanguis motu suo cor versus acceleratur, et in cavis illius organi potestate sua resistendi aliquatenus exuti accumulatur, et haudquaquam, qua velocitate debet, per arteriam pulmonalem, a ventriculo dextro, propellitur. Rursus vero, cum pulmones partes sanguini globulares et cohaerentes nec attenuare et comminuere, nec eundem ad cor per venas reduces, intra spatium justum, remittere, queant, repletio visceris illius accidat necesse est, et major aeris copia in usum respirationis desideratur, quam quae vesiculas aerias ingredi possit; hinc proveniunt dyspnoea, palpitatio cordis, anxietas, pulsus debilis et irregularis, deliquium animi, vel denique mors subitanea.

Muculae, Haemorrhagiae, &c. Hae autem conspectae crasin sanguinis nimis laxam et dissolutam esse, parte tenuiore et acri, qua data porta, effluente, plane demonstrant; hinc oriuntur in membranam cellulofam effusiones; et per cuticulam, ubi tenuissima est, exudationes serosae; et illae haemorrhagiae copiosae ab extremis vasis jam teneris et erosus vi prorumpentes, quae partem spissatam et magis inertem in vasculis capillaribus stagnantem, aut in interstitia musculorum, praesertim in partibus extremis ubi circuitus sanguineus magis languescit, illapsam, quod inspectiones cadaverum ostendunt, post sese relinquunt. Ab hoc fonte vero profluunt tumores enormes, indurationes contractionesque membrorum rigidae, et exulcerationes

tionones foedae. Hae autem exulcerationes, ex aliqua parte, pro symptomaticis haberi possunt; quum simul cum morbo exoriantur, augeantur, et eundem quasi passibus aequis sequantur, donec corpus aegroti ex toto pessumdetur. In his vero pus laudabile et probe concoctum produci nequit, dum vires corporeae sanguini bono conficiendo impares languent.

Quod divisionem solutionemve continui fracturarum consolidatarum, vulnorumve cicatrice obduclorum, spectat; nihil aliud pro causa assignare possumus, quam acrimoniam sanguinis et humorum invalescentem, quae partes minus solidas et firmas penetrant et erodunt. Epiphyyses autem ab extremis ossibus suis secedentes, et crepitum inusitatum edentes, indoli lymphae synoviaeque articulorum corrosivae attribuendae sunt.

Determinatio morbi ad gingivas maturior: 1. Ex tenuitate cuticulae, quae illas obducit, et quae vi renitendi parvula solummodo pollet: 2. Ex eo, quod aeri externo magnopere pateant: Et, 3. Ex saliva (quae nunc, ob superabundantiam salium ductus salivarios et mucosos stimulantium, praeter consuetudinem acris et copiosa est) eas macerante, et in radices dentium spongiosas depluente, pendere potest.

Spiritus foetor ex vitiata saliva et gingivis putridis ortum sibi potissimum ducit; appetentia cibi solito major ex succis acribus, fermentescentibus, qui in ventriculum sese constanter infundunt; alvus adstricta, ex eo quod nec hepar copiam bilis justam secernat, nec pancreas succum, qui foeces lubricet, et intestina, jam tono et vi propria exuta, ad contenta sua foras eliminanda

nanda satis impellat. Species, quam urina prae se fert, quantum sanguis materia salina et alia oneratus sit, satis ostendit. Atrophia, ex glandulis mesentericis obstructis introitum chyli in ductum thoracicum prohibentibus, originem sibi deducit; corpus etenim, aditu ad sanguinem partibus cibi nutrientibus negato, tabescit, dum interea temporis abdomen intumescit et grandescit. Ab causa simili oritur hydrops. Dolores, per corpus universum vagantes, obstructis et acris humoribus partes nervosas vellicantibus fortasse debentur.

Quod ad *affectus animi fortiores* in hoc morbo tam manifeste conspicuos attinet, de iis nihil pro certo in medium afferre audemus.

METHODUS MEDENDI.

Nihil forsitan hunc morbum curanti tam necessarium est, quam ut consilium Ovidianum attentus exaudiat:

Opprime dum nova sunt subiti mala semina morbi.

Conditio vero vitae illorum durissima, qui huic morbo maxime patent, hoc fieri, quod magnopere dolendum, saepius vetat; hoc tamen auspiciatissime contingit, quod morbus nullus e genere longorum curationi admotae facilius cedat, citiusve debelletur.

Consilia

Consilia medendi praecipua sunt :

1. Causis occasionalibus et remotis occurrere.
2. Acrimoniam et putredinem humorum invalescentem corrigere ac emendare.
3. Secretiones obstructas promovere.
4. Vires et vigorem amissum systemati restituere.

De singulis horum jam verba facienda sunt. Limites vero Theseos Inauguralis angustiores rationem plenam et accuratam omnium medicamentorum quidem admodum numeroſorum, quae classẽ antiscorbuticorum constituunt, reddi non patiuntur. Sufficiat igitur ea sola leviter percurrisse, quae pro praesentissimis habita sint, praesertim quae mihi, inter medendum, felicissime cesserint.

1. Ab aere et munditie incipiamus. Ex humido et impuro aere in purum siccumque migratio, haud dubie scorbuticis languentibus admodum prodest; cujus fructu donec copia fiat, impurus arte quam maxime corrigendus est, ex. gr. ventilatione, lavationibus frequentibus, suffumigatione ex sulphure, nitro, caeterisque id genus, focus ligneis accensis, petroleo comburendo, liquoribus spirituosus aut aceto per cubacula aegrotantium ubique dispersis, quae putredinem aeris corrigunt, et omnem humorem noxium, praesertim eum ex materia navium domuumque recens aedificatarum exsurgentem, qui illas, in aliquantum temporis saltem, incolis insaluberrimas assidue reddit, exsiccant.

Aegrotantium animi, quantum fieri potest, exhilarandi sunt: Huic autem consilio quam optime musica

et

et saltatio, et alia id genus oblectamenta, respondent.

DIÆTA. "Optimum, inquit Celsus, medicamentum est cibus opportune datus;" quod nullibi forsitan, quam in scorbuto, verius est. Victus e vegetabili, et levi animalī materia, seu carne, seu pisce, partem eurationis principem præstat. Diæta lactea, cum originis vegetabilis sit, vim specifici habet. Quod condimenta spectat, confectum ex aurantiis saccharoque (vernaculè *Marmalade*) omnibus aliis longissimè præstat.

Potus optimus est pura et bene lupulata cerevisia, aut quæ ex pinu Americana conficitur (*Spruce Beer*); liquor ille *Punch* Anglice denominatus; aut succus e pomis expressus, et aliquot cyathi cujuslibet vini generosi, quod omnibus aliis virtute prophylactica longe præcellit, ex hilarantes quotidie dati.

D. M'Bryde *, ut liquor cerevisiæ incoctus (Anglice *Wort*) pro succo recente vegetabili, si quando non est, potetur, hortatur, qui qualitate leni sua mucilaginosa, aperiente et fermentescente, colluviem putridam viarum primarum diluat et obtundat, et antiseptico vapore faturet ac emendet. Virtutes illius plenius experiundi nunquam mihi occasio data est; sed ab aliis, nonnihil profuisse, accepi.

ACIDA autem, per hosce annos ducentos et amplius, in acrimoniam putridam alcalinam, ante omnia alia, magnopere potuisse existimata sunt; per se tamen scorbutum minime tollunt: Plurimum proficiunt simul cum succis plantarum alcalescentium, quod aiunt, da-

E

ta.

* Experimental Essays, &c.

ta. Nativa limonum, aurantium, &c. acida, fermentatis, ut vino Rhenano et aceto, longe potentiora sunt; et fossilia aut mineralia, qualia sunt elixir vitrioli, spiritus nitri, &c. quod ad vim et efficaciam suam, utrisque cedere reperiuntur. Acida enim vegetabilia mucō nutriente pollent, et majore quidem copia, idque tuto, quam fossilia et mineralia, ingeri possunt. Si quid unquam fossilia aut mineralia profunt, id forsitan, cum amaris aut cortice peruviano consociata, in haemorrhagiis praecipue, praestant. Vasis ad contenta sua effundenda stimulandis, et fibris solidis deinde constringendis et corroborandis, acida vires suas exserere videntur. Acida concentrata, fluida animalia cogunt; diluta, vi adstringente pollent.

NEUTRALIA. Haec secretionibus cutis et renum promovendis et augendis necessaria sunt, quo humores, corpori nocentes, a massa circumēunte secedant; et viscida, si qua in intestinis congesta sint, abluantur, et foras expellantur. Ex his autem praecipua sunt, nitrum, sal polychrestum, aquae minerales, quales Harrowgatis, Bathoniensis, &c. Per anni 1762 aestatem, cum apud Nosocomium regium Gibraltariae, tum apud navim bellicam Herculem, effectus camphorae et nitri sub forma emulsionis dati praestantissimos, praesertim inter initium morbi, felices experti sumus.

A medico Devonienſi nuper accepi, quod nullum e medicamentis, quorum unquam periculum fecerat, in quibusdam malis scorbuticis, haemorrhagiis etiam, sudoribus profusis, aliisque symptomatis heceticis, stipatis,

patis, tantum, tamque repente quam cicuta, profecerit. Qua ratione quidem hocce medicamentum agat, haud facile dictu; ad secretiones tamen promovendas, et sanguinem ac humores in vasculis minutis, praecipue glandulosis, emendandos, magnopere valere videmus.

LAXANTIA. Scorbuticis, alvo compressae multum obnoxiiis, laxantia, sed antiseptica, clarius indicantur; qualia sunt manna, chrystalli tartari, fructus tamarindorum, serum eorundem, tartarus solubilis, electuarium lenitivum, oleum ricini, trifolium palustre, scilla, &c. adeo ut alvus modice soluta conservetur, nec appetitu laeso, nec sanguine dissoluto, aegrotove nimium defatigo; appetitum enim prostratum, et multa alia mala, medicamenta magis drastica post se trahunt.

EMETICA, ut quae dolores, difficultatem spirandi, haemorrhagias, languorem, &c. symptomatis caeteris haudquaquam levatis, intendant, vix unquam in auxilium, primo stadio morbi elapso, vocanda sunt. Vomitus quidem rarius indicatur.

DIAPHORETICA, ventriculo stimulando, obstructis aperiendis, et humoribus morbois corrigendis, apprimè inserviunt. Horum autem praecipua sunt, ex antimonio praeparata, guaiacum, serpentaria Virginiana, sarsaparilla, pulvis Doveri, &c.

DIURETICA quoque, quae materiam sanguinis salinam foras eliminant, necessaria sunt.

TONICA et ADSTRINGENTIA INTERNA. Cum in scorbuto, tam cohaesio particulis fibrarum elementaribus

ribus debilior, quam spissitudinis fluidorum naturalis defectus sit; medicamenta viribus tonicis et corroborantibus praedita prorsus necessaria esse oportet. Haec autem e tribu aromaticorum et amarorum universa petenda sunt. Eorum utilissima habentur, cinnamomum, gentiana, calamus aromaticus, cortex aurantiorum, centaureum minus, absinthia, chamomaelum, lapathum acutum, rubrum, rosarum flores, aqua calois, aut ea in qua ferrum saepius extinctum, vinum rubrum, et cortex Peruvianus, qui caeteris omnibus tonicis et antisepticis quibuscunque palmam omnino praeripit. De hoc Pringelius illustrissimus affirmat, quod pro specifico, si vasa relaxata, vel sanguis dissolutus sit, vel ad putredinem et pravo corporis habitu, vel ex materiae putridae absorptione, propendeat, et nobis addere liceat, ubi nihil obstaculi sanguini circumfuenti sese opponit, jure habeatur. Haud dubie systema vasculosum potentissime firmat, caeterum, absque aliorum auxilio, non morbum debellat. Vi majore putredinem forsan, ut opinatur Mr Bryde, praeveniendi quam corrigendi gaudet. Simul cum nitro aut succo aurantiorum optime datur.

Quod ad chalybeata spectat, Baronettus Van Swieten, chalybem ex acidis, mistionibus solutum omnibus aliis anteponendum esse, contendit, quod non tantum sua astringente virtute, sed stimulo sui sulphuris metallici, quod nostrae naturae adeo amicum est, prorsus mirando, agat. Vires vitales fovet et excitat.

Tonica
audir

TONICA EXTERNA. 1. Exercitatio. Modicum exercitium, si modo continuum, omnium tonicorum forsitan optimum. Fibras corporis universas motibus vibratoriis afficit, partes humorum liquidiores expellit, et vigorem soliditatemque musculis plurimum exercitis majorem conciliat.

2. Frictio quoque prodest. Animantium vita ex actione et renisa solidorum et fluidorum mutuo pendet. Frictio igitur, loco adnota ubi tonus fibrarum solidarum ex parte quadam amissus est, aut ubi sanguis et humores stagnant, vel tarde saltem moventur, calorem nativum exsuscitat, motum sanguinis venosi cor versus adauget, et materiam nocentem secretioni suae per organa diversa paratiorē reddit. Diu continuata partem corroborat et imminuit, prout ex exemplo equi strigilibus curiose districti hotissimo satis evidenter elucet. “Frictio potest, inquit Hippocrates*, solvere, ligare, carne implere, minuere, dura ligare, mollia solvere, multa minuere, moderata denlare.”

3. Lavatio Frigida ex aqua marina. Vis hujus tanta est, et tam late patet, ut quibus saepius in usu sit, ultimi aut in ultimis morbo tententur. Ad eam tamen, nisi per primum secundumve morbi stadium, et aegroto adhuc membrorum omnium usu gaudente, haud tuto decurritur. Aqua marina fluviatili specificè gravior est, et magis stimulat. Corpus corroborando, tonum fibris elasticis augendo, perspirationem promovendo, sanguinis per vasa minora meatum expediendo, et denique frigus arcendo, proficit.

4. Fo-

* De medic. officinal. chart. tom. xii. p. 94.

4. FOMENTA AUT BALNEA TOPICA. Acetum, membris tumefactis, simul cum aqua tepida simplice, aut decocto ex herbis calidis et discutientibus, admotum, partibus flexilibus reddendis, tumoribus levandis, et vibicibus maculisve tollendis, inservit. Vapores decoctorum calidorum ad artus applicati, et frictio ex succo limonum, eidem consilio respondent.

Artus, vel etiam majorem corporis partem, in terram recens effossam, in horam aut circiter, singulis diebus, summo cum fructu, demersam fuisse, usus et experientia docent.

5. QUAE AD OS ET GINGIVAS APPLICANDA SUNT.

Consilio gingivas erosas, &c. sanandi optime respondent tinctura corticis Peruviani fortior, tinctura myrrhae, balsamum traumaticum, alumen, aut sal gemmae ex infuso foliorum rosarum rubrarum solutum, ex cortice quercino decoctum, vel spiritus vini camphoratus. Quod acida mineralia et fossilia spectat, quae tot tantisque laudibus ornata et accumulata sunt, gingivis putridis raro prosunt, et texturam dentium certissime perdunt.

Ulcera crurum lino sicco, vel ex melle Aegyptiaco, melle rosarum, &c. intincto, curanda sunt.

6. MORBI CONCOMITANTES. Hi omnes, pro indole propria, et ratione medendi solita, (scorbuto enim adjuncti parum aut nihil variant), fere semper tractandi sunt; in universis autem, velut in dysenteria, victus

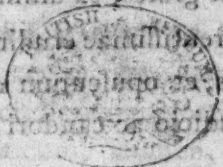
viētus vegetabilis et acida praecipienda. Contra morbum venereum, nisi methodo alterativa, periculossissime pugnes. Quamvis enim in hoc casu mercurius ut specificum agit, cum summa tamen cautela in usum revocandus est; quoniam grana paucissima saepe scorbutico ptyalismum inducunt, qui non nisi aegerrius sistitur, et morbum ex leni et miti, (si comparatio instituatur), violentum, et cursu suo rapidissimum, reddit.

Quod in medium de scorbuto proferre nobis in animo fuit, id jam ad finem perductum est. Quid amplius igitur restat, nisi ut grates, ex animo, Professoribus hujusce Academiae florentissimae eruditis, quibus tot et tanta debemus, agamus, et opusculum nostrum, quaecunque sit, lectorum iudicio ac candori permittamus?

F I N I S.

vires vegetabilis et acida praecipienda. Contra
morbum venereum, nisi methodo alterativa, periculo-
sissime pugnas. Quamvis enim in hoc casu incertum
sit speciem agni, cum summa tamen cautela in
eum revocandas est; quoniam grana paucissima saepe
lecorum praesentia inducunt, qui non nisi acuti-
me sistunt, et morbum ex seculo et inde, si comparatio
infinitum, violentum, et curae suo rapidissimum, et
dilatatum, et multo propius ad mortem, et

Quod in medium de lecorum proleptis nobis in
mo sunt, id iam ad finem perducendum est. Quid ampli-
us igitur restat, nisi ut gratia, ex animo, et scilicet
hujusmodi Acaesimae, hoc est, hujusmodi, quoniam
tanta debemus, et opus est, et opus est, et opus est,
cuiusmodi, hoc est, hujusmodi, et opus est, et opus est,

F I N I S